Załącznik
do Uchwały nr 135/2019
Zarządu KDBS Bank z dnia 14.06.2019 r.

KDBS Bank Spółdzielczy

Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko – Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego według stanu na 31.12.2018 roku

www.kdbs.com.pl

Spis treści

I. Podmiot objęty informacją 4

II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne 6

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji 6

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem 9

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku 10

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka 19

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej 20

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości 20

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku 21

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku 21

III. Fundusze własne 22

1. Budowa funduszy własnych 22

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I 25

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II 26

IV. Wymogi kapitałowe 28

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej 28

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji 29

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego 30

V. Ryzyko kredytowe 30

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko 30

2. Klasy ekspozycji kredytowych, w tym klasy istotne 30

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych 31

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych 31

5. Struktura portfela kredytowego według terminów zapadalności 32

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych regionów geograficznych i branż 33

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym 33
VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego 34
VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI. 35
VIII. Ryzyko rynkowe 36
IX. Ryzyko operacyjne 36
X. Ekspozycje kapitałowe 36
XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym 37
XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń 37
XIII. Ryzyko płynności 39
XIV. Dźwignia finansowa 43
XV. Kontrola wewnętrzna 45
XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone 48

I. PODMIOT OBJĘTY INFORMACJĄ

Bank działa na podstawie Statutu, ustawy Prawo bankowe, ustawy Prawo spółdzielcze oraz ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy:

Pełna nazwa Banku: Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy.
Adres siedziby: ul. Żabia 6, 87-800 Włocławek.
Bank powstał: w 1926 roku.
Bank został wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Toruniu VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod nr KRS 0000065723.
Ostatniego wpisu dokonano dnia 01.06.2018 roku.
Fundusz udziałowy na dzień 31.12.2018 roku wynosił 1 314 000, 00 PLN.
Ilość udziałów przypadająca na jednego udziałowca ograniczona jest Statutem Banku i wynosiła 200 udziałów, nie więcej niż 5 % funduszu udziałowego. Żaden z udziałowców nie przekroczył limitu ilości udziałów określonej w Statucie.
Bank posiada numer statystyczny REGON 000495065. Na dzień 31.12.2018 r. Bank, zgodnie ze Statutem mógł prowadzić działalność statutową na terenie całego kraju. Jednak działalność Banku skupiała się głównie na terenie 5 powiatów: włocławskiego, aleksandrowskiego, lipnowskiego, radziejowskiego i toruńskiego, poprzez sieć oddziałów, filii i BPOK-ów.
Przedmiotem działalności Banku według PKD jest: 6419Z – Pozostałe pośrednictwo pieniężne.

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.
Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Na dzień 31.12.2018 r. Bank prowadził działalność w Centrali Banku, 8 oddziałach, 4 filiach i 2 punktach kasowych zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu.

Lp.	Rodzaj placówki	Adres
1	Centrala	87-800 Włocławek, ul. Żabia 6
2	I Oddział we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Żabia 6
3	Oddział w Osięcinach	88-220 Osięciny, Pl. Boh. Powstania Warszawy 5
4	Oddział w Brześciu Kujawskim	87-880 Brześć Kujawski, ul. Reymonta 15,
5	Oddział w Topólce	87-875 Topólka 47

6	Oddział w Wielgiem	87-603 Wielgie, ul. Starowiejska 76
7	Oddział w Dobrzyniu n/Wisłą	87-610 Dobrzyń n/Wisłą, ul. Słowackiego 1
8	Oddział w Lubaniu	87-732 Lubanie 17 b
9	Oddział w Toruniu	87-100 Toruń. ul. Towarowa 4-6
10	Filia nr 1 we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Kościuszki 21
11	Filia w Ciechocinku	87-720 Ciechocinek, ul. Zdrojowa 18A,
12	Filia w Radziejowie	88-200 Radziejów, ul. Brzeska 11
13	Filia w Aleksandrowie Kujawskim	87-700 Aleksandrów Kujawski, ul. Szkolna 13
14	Bankowy Punkt Obsługi Klienta w Nieszawie	87-830 Nieszawa ul. 3 Maja 2
15	Bankowy Punkt Obsługi Klienta nr 2 we Włocławku	87-800 Włocławek, Al. Jana Pawła II 75

Na dzień 31.12.2018 r. w strukturze Centrali Banku znajdowały się następujące komórki organizacyjne :

1) Wydział Rachunkowo-Finansowy;
2) Wydział Informatyki;
3) Wydział Ryzyk Bankowych i Monitoringu Kredytów;
4) Wydział Analiz Kredytowych i Administracji Kredytów;
5) Wydział Produktów Bankowych i Marketingu;
6) Wydział Organizacyjno-Samorządowy;
7) Samodzielne Stanowisko ds. Restrukturyzacji i Windykacji Kredytów;
8) Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności;
9) Samodzielne Stanowisko Inspektora Ochrony Danych.

oraz funkcjonowały 3 komitety:

1) Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO);
2) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO);
3) Komitet Kredytowy.

Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

w zł

Nazwa podmiotu	Rodzaj instrumentu	Wartość	Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza / nie pomniejsza funduszy własnych Banku
SGB - Bank S.A w Poznaniu	Akcje	4 161 900,00	Nie

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A	Akcje	5 900,00	Nie
SGB Leasing Sp. z o. o.	Udziały	Kwota nominalna 755 300,00 nabyte za 2 736 742,32	Nie
Kujawskie Poręczenia Kredytowe Sp. z o. o.	Udziały	200 000,00	Nie
Concordia Polska TUW	Udziały	4 800,00	Nie
Spółdzielnia Mieszkaniowa Ursus we Włocławku	Udziały	2 060,00	Nie
Spółdzielnia Handlowo - Usługowa "Samopomoc Chłopska" Lubanie	Udziały	211,98	Nie
Spółdzielczy System Ochrony SGB	Udziały	1 000,00	Nie

II. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA RODZAJAMI RYZYKA UZNANYMI PRZEZ BANK ZA ISTOTNE

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

Bank dba o to, by skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w celu uzyskania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności. Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym", która określa cele strategiczne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz definiuje apetyt na ryzyko, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić do każdego ryzyka uznanego za istotne.
Wspomniany dokument zatwierdzony został przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku i jest zgodny z założeniami „Strategii Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego na lata 2016 - 2020".

Cele strategiczne dla ryzyk istotnych

Ryzyko kredytowe (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie).

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:
   1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
   2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem należności zagrożonych podmiotów niefinansowych i JST w kredytach podmiotów niefinansowych i JST ogółem na poziomie nie wyższym od 6%.

3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 35%;
4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

2. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:
1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

3. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:
1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 6% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym.

4. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:
1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 6 % całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 10% ich udziału w portfelu kredytowym.

Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:
1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
2) racjonalizację kosztów;
3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;

5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzykaprzewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,875%;
4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,875%;
5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 9,375%;

6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 80%;tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 10%;
7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 80% kapitału Tier I;
8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
9) przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;
10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych,bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3), 4) i 5);
12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:
1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
3) dążenie i dbałość o:
   a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumiany jako instytucja zaufania publicznego,
   b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
   c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
   d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku:
   a) Oddziały, Filie, BPOK-i;
   b) Wydział Rachunkowo – Finansowy;
   c) Wydział Produktów Bankowych i Marketingu;
   d) Wydział Analiz Kredytowych i Administracji Kredytów;
   e) Wydział Informatyki;
   f) Wydział Organizacyjno – Samorządowy;
   g) Samodzielne Stanowisko ds. Restrukturyzacji i Windykacji.
2) na drugi poziom składa się:

a) zarządzanie ryzykiem, na które składa się: identyfikacja, pomiar, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, tj.:
   - Wydział Ryzyk Bankowych i Monitoringu Kredytów,
   - Samodzielne Stanowisko Inspektora Ochrony Danych.

b) Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności;

3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójne ze strategią zarządzania Bankiem, systemem zarządzania ryzykiem.
Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór nad drugim poziomem przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

a) indywidualny
b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku wraz ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku.
b) dla portfela kredytowego:
   - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
   - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
   - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
   - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
   - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
   - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
   - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
   - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
   - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,

- przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość limitu
Ryzyko kredytowe:	
1) maksymalny poziom wskaźnika należności zagrożonych	6%
2) minimalny poziom wskaźnika orezerwowania	35%
3) maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów i pożyczek	0,4%
Ryzyko koncentracji:	
1) w jeden podmiot lub podmioty powiązane	maksymalnie 20% uznanego kapitału
2) wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących stanowisko kierownicze w Banku, podmiotów powiązanych z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko	maksymalnie 20% kapitału podstawowego Tier I
3) dużych ekspozycji	150% uznanego kapitału
4)indywidualnie istotnych ekspozycji	300% uznanego kapitału
5)kredyty na cele mieszkaniowe	20% w ekspozycjach kredytów ogółem
6)udzielone gwarancje	20% uznanego kapitału
7)limity koncentracji branżowej w odniesieniu do uznanego kapitału:	maksymalna wysokość
- administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	120%
- budownictwo	110%
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30%
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5%
- pozostała działalność usługowa	15%
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	35%
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25%
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	15%
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	32%
- edukacja	5%
- górnictwo i wydobywanie	10%
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	175%
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna	100%
- przetwórstwo przemysłowe	100%

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	475%
- transport i gospodarka magazynowa	15%
- informacja i komunikacja	10%
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	30%
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	15%
- inne	3%
8)limity koncentracji geograficznej w odniesieniu do uznanego kapitału:	maksymalna wysokość
- Region 1 – Województwo Kujawsko - Pomorskie	1000%
- Region 2 - Województwa ościenne	100%
- Region 3 - Pozostałe województwa	38%
9)limity w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia w odniesieniu do uznanego kapitału:	maksymalna wysokość
- poręczenia wg prawa cywilnego i wekslowego	350%
- zastaw rejestrowy	20%
- przewłaszczenie rzeczy ruchomej	130%
- zastaw rejestrowy na papierach wartościowych	3%
- przewłaszczenie papierów wartościowych	3%
- blokada lokaty	7%
- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	400%
- hipoteka pozostała	800%
- cesja wierzytelności	30%
- cesja praw z polis ubezpieczeniowych	100%
- ubezpieczenie kredytu	60%
- pozostałe zabezpieczenia	95%
Ryzyko EKZH:	
1)poziom portfela EKZH netto	maksymalnie 80% portfela kredytowego
2)maksymalny poziom wskaźnika należności zagrożonych w portfelu EKZH	6%
3)wysokość EKZH wg rodzaju zabezpieczenia:	maksymalna wysokość
- kredyt zabezpieczony hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej	15%
- kredyt zabezpieczony hipotecznie na nieruchomości komercyjnej	65%
4)wysokość EKZH wg podmiotu:	maksymalna wysokość
- przedsiębiorstwa i spółki państwowe	17%
- rolnicy	35%
- przedsiębiorcy indywidualni	11%
- budżet	1%
- osoby prywatne	15%
- jednostki finansowe	1%
5)wysokość EKZH wg okresu trwania umowy:	maksymalna wysokość
- udzielone na okres od 0 do 5 lat	7%
- udzielone na okres od 5 do 10 lat	20%
- udzielone na okres od 10 do 20 lat	44%

- udzielone powyżej 20 lat	9%
6)wysokość EKZH wg sektorów gospodarki:	maksymalna wysokość
- budownictwo	3%
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1%
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2%
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2%
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3%
- edukacja	1%
- górnictwo i wydobywanie	2%
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5%
- inne	2%
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10%
- pozostała działalność usługowa	2%
- przetwórstwo przemysłowe	5%
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	35%
- transport i gospodarka magazynowa	1%
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3%
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2%
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1%
7)wysokość EKZH wg rodzaju zabezpieczenia:	maksymalna wysokość
- blokada środków pieniężnych	2%
- cesja wierzytelności	5%
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	70%
- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	18%
- cesja praw z umów ubezpieczeniowych	15%
- poręczenie wg prawa cywilnego i wekslowego	10%
- pozostałe formy zabezpieczeń	15%
- przewłaszczenie rzeczy ruchomej	4%
- ubezpieczenie kredytu	2%
- weksel własny in blanco	2%
8)wysokość EKZH wg regionu geograficznego:	maksymalna wysokość
- Region 1 – Województwo Kujawsko - Pomorskie	72%
- Region 2 - Województwa ościenne	5%
- Region 3 - Pozostałe województwa	3%
Ryzyko DEK	
1)poziom portfela DEK netto	maksymalnie 10% portfela kredytowego
2)maksymalny poziom wskaźnika należności zagrożonych w portfelu DEK	6%
3)ze względu na rodzaj produktu:	
- kredyty gotówkowe	5%
- kredyty w ROR (limity odnawialne i debety w ROR)	1,7%
- karty kredytowe	0,3%

- inne kredyty udzielone osobom fizycznym na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego	3,0%
4) udział detalicznych ekspozycji kredytowych, dla których wskaźnik DtI (wyliczony w momencie udzielenia kredytu) jest wyższy od 65%	maksymalnie 20% portfela DEK
5) dział detalicznych ekspozycji kredytowych udzielonych w danym kwartale na warunkach niestandardowych generujących wyższe ryzyko kredytowe (odstępstwo)	maksymalnie 15% portfela DEK udzielonego w kwartale

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych,

w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego",
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę", regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
d) transferowanie ryzyka,
e) stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

Nazwa limitu	Wysokość limitu
Kluczowe wskaźniki ryzyka	
1) Rotacja kadr w kwartale	Max 8%
2) Obecność kluczowych pracowników w skali miesiąca	Min 80%
3) Rotacja wśród informatyków w kwartale	Max 35%
4) Dostępność bankowości elektronicznej	Min 90%
5) Otwarte sprawy w których bank jest stroną pozwaną (liczba w miesiącu)	Max 1 sprawa w kwartale
6) Dostępność działania głównego systemu transakcyjnego	Min 90%
7) Zagrożenia ze strony złośliwego oprogramowania	Max 1 zagrożenie w miesiącu
8) Transakcje podejrzane i/ lub wątpliwe	Max 1 transakcja w miesiącu
9) Liczba złożonych przez Klientów Banku skarg i reklamacji	Max 6 w miesiącu
10) Dostępność bankomatów w skali miesiąca	Min 90%
11) Storna operacji księgowych w skali miesiąca	Max 1%

12) Suma strat z okresu 12 miesięcy do annualizowanego wyniku netto	Max 3%
Dodatkowe wskaźniki KRI	
1) Oszustwa wewnętrzne	Max 70 tys. zł
2) Oszustwa zewnętrzne,	Max 70 tys. zł
3) Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy,	Max 70 tys. zł
4) Klienci, produkty i praktyki operacyjne,	Max 50 tys. zł
5) Szkody związane z aktywami rzeczowymi,	Max 70 tys. zł
6) Zakłócenia działalności banku i awarie systemów,	Max 150 tys. zł
7) Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.	Max 250 tys. zł

3) Ryzyko płynności

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

a) płynności dziennej,
b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
   - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
   - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
   - analizę wskaźników płynnościowych,
   - ocenę poziomu aktywów płynnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

a) stosowanie systemu limitów,
b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia" wynoszącym 30 dni,
d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość limitu
1) Depozyty + fundusze własne / Kredyty + majątek trwały	105%
2) Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Suma bilansowa	15%
3) Maksymalny spadek depozytów	

a) bieżących gospodarstw domowych	5%
b) terminowych gospodarstw domowych	5%
c) bieżących pozostałych podmiotów niefinansowych	10%
d) terminowych pozostałych podmiotów niefinansowych	10%
e) bieżących i terminowych instytucji rządowych i samorządowych	15%
4) Maksymalny wzrost	
a) środki dużych deponentów	20%
b) depozyty osób wewnętrznych	20%
c) depozyty podmiotów finansowych	20%
d) zobowiązań pozabilansowych udzielone dotyczących finansowania	20%
e) wykorzystanych udzielonych zobowiązań pozabilansowych dotyczących finansowania - osad	20%
f) kredytów przeterminowanych	10%
5) Zmiana struktury terminowej depozytów	
a) depozyty do 1 m / depozyty (w %)	10%
b) depozyty od 1 do 3 m / depozyty (w %)	10%
c) depozyty od 3 do 6 m / depozyty (w %)	10%
d) depozyty od 6 do 12 m / depozyty (w %)	10%
6) Limit koncentracji - dużych deponentów	5%
7) Zrywalność	
a) depozyty sektora niefinansowego	3,50%
b) depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych	0,50%
c) depozyty razem	4,00%
8) Luka płynności	
a) luka dla przedziału do 7 dni	1
b) luka dla przedziału od 7 dni do 1 m-ca	1
c) luka dla przedziału od 1 do 3 m-cy	1
d) luka dla przedziału od 3 do 6 m-cy	1
e) luka dla przedziału od 6 m-cy do 1 roku	1

f) luka dla przedziału od 1 roku do 2 lat	1
g) luka dla przedziału od 2 do 5 lat	1
h) luka dla przedziału od 5 do 10 lat	1
i) luka dla przedziału od 10 do 20 lat	1
j) luka dla przedziału powyżej 20 lat	1
9) Nadzorcze miary płynności	
a) współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5)	1
b) współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1+B2)/(A5+A4))	1
10) LCR	
a) zagregowany	100%
b) indywidualny	80%
11) NSFR	100%

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych,

w oparciu o:

- Lukę stopy procentowej,
- ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

a) stosowanie systemu limitów,
b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość limitu
1) Maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu łącznego ryzyka przeszacowania	22% wyniku odsetkowego
2) Maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	5% wyniku odsetkowego
3) Maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	1,5% funduszy własnych

4) Maksymalnego poziomu aktywów o przedziałach przeszacowania powyżej 1 roku	1,5% sumy bilansowej
5) Maksymalnego poziomu pasywów o przedziałach przeszacowania powyżej 1 roku	0,3% sumy bilansowej

5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:
- wyznaczanie pozycji walutowych,
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:
a) stosowanie systemu limitów,
b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość limitu
1) Maksymalna całkowita pozycja walutowa	2% funduszy własnych
2) Maksymalne indywidualne pozycje walutowe:	
- w odniesieniu do EUR	1,4% funduszy własnych
- w odniesieniu do GBP	0,2% funduszy własnych
- w odniesieniu do USD	0,4% funduszy własnych
3) Aktywa płynne dla poszczególnych walut	10% środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a`vista, bieżących i terminowych

6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:
a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
c) ocenę współczynników kapitałowych,
d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:
a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

KDBS Bank stosuje następujące limity alokacji kapitału:

Nazwa limitu	Wysokość limitu
1) Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	9,375%
2) Współczynnik kapitału Tier I	10,975%
3) Łączny współczynnik kapitałowy	13,875%

4) Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	10,00%
5) Obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych	80%
a) regulacyjny wymóg kapitałowy - r. kredytowe	52,00%
b) dodatkowy wymóg kapitałowy - r. kredytowe	15,50%
c) regulacyjny wymóg kapitałowy - r. operacyjne	6%
d) dodatkowy wymóg kapitałowy - r. operacyjne	0%
e) regulacyjny wymóg kapitałowy - r. walutowe	0%
f) dodatkowy wymóg kapitałowy - r. walutowe	0%
g) ryzyko koncentracji	0%
h) ryzyko płynności	0%
i) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	6,50%
j) ryzyko kapitałowe	0%
6) Obciążenie kapitałem regulacyjnym funduszy własnych	58%

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka	Wartość % w stosunku do funduszy własnych
1) Ryzyko kredytowe	61,24%
2) Ryzyko operacyjne	5,61%
3) Ryzyko stopy procentowej	6,89%

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Poszczególni członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku sprawują następującą ilość funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu:

Wyszczególnienie	Liczba funkcji w zarządzie innego podmiotu	Liczba funkcji w radzie nadzorczej innego podmiotu
Pres Zarządu Pan Cezary Maciejewski		2
Wiceprezes Zarządu Pani Małgorzata Matejkowska		1
Członek Rady Nadzorczej Pan Zbigniew Ciurski	1	
Członek Rady Nadzorczej Pan Władysław Krygier		1

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Zgodnie ze Statutem Banku członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza z uwzględnieniem indywidualnej oceny kwalifikacji kandydatów na członków oraz członków Zarządu polegającej na ocenie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków. Przy powołaniu członków Zarządu Rada Nadzorcza zobowiązana jest kierować się wynikami uprzedniej oceny odpowiedniości indywidualnej kandydatów na członków Zarządu dokonywanej zgodnie z wewnętrzną Procedurą oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego (obecnie od 2019 roku Polityką oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym).

Powołanie Prezesa Zarządu następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza. Rada Nadzorcza, żąda od kandydata na Prezesa Zarządu złożenia dokumentów wynikających z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 10 marca 2017 r. w sprawie informacji i dokumentów dotyczących założycieli i zarządu banku przekazywanych Komisji Nadzoru Finansowego.

Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje na wniosek Prezesa Zarządu. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały powołującej kandydata na członka Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, w przypadku skierowania do Banku takiego żądania przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zgodnie ze Statutem Banku członków Rady Nadzorczej wybiera Zebranie Przedstawicieli z uwzględnieniem indywidualnej oceny kwalifikacji kandydatów na członków oraz członków Rady Nadzorczej polegającej na ocenie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawania rękojmi

należytego wykonywania obowiązków. Przy wyborze członków Rady Nadzorczej Zebranie Przedstawicieli zobowiązane jest kierować się wynikami uprzedniej oceny odpowiedniości indywidualnej kandydatów na członków Rady Nadzorczej dokonywanej zgodnie z wewnętrzną Procedurą oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego (obecnie od 2019 roku Polityką oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej, członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym).

Bank, kierując się zasadą proporcjonalności, w 2018 roku nie stosował strategii w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej (w 2019 roku przyjęto w Banku Politykę zróżnicowania członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu oraz personelu w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym).

W roku 2018 członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego zostali poddani ocenie kwalifikacji, w oparciu o obowiązujące w Banku procedury tj. "Procedurę oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej Kujawsko – Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego" oraz „Procedurę oceny kwalifikacji członków Zarządu i Zarządu Kujawsko – Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego". Na podstawie złożonych arkuszy informacyjnych Rada Nadzorcza, na posiedzeniu w dniu 28 marca 2018 r., dokonała pozytywnej oceny indywidualnej następczej poszczególnych członków Zarządu Banku; Zebranie Przedstawicieli w dniu 18 maja 2018 roku dokonało pozytywnej oceny indywidualnej uprzedniej kandydatów na członków Rady Nadzorczej. W ocenie w/w organów zarówno członkowie Rady Nadzorczej jak i członkowie Zarządu spełniają wymagania określone w przepisach art. 22aa ustawy Prawo bankowe, posiadając wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

Zarząd Banku i Rada Nadzorcza mają charakter kolegialny. Indywidualne kompetencje poszczególnych członków kolegialnego Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, jako odpowiednio organu zarządzającego i nadzorczego dopełniają się w taki sposób, aby możliwe było zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegialnego zarządzania i nadzoru nad działalnością Banku.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonują następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:

- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który spotyka się co najmniej 1 raz w miesiącu. W 2018 roku posiedzenie Komitetu odbyło się 24 razy.
- Komitet Ryzyka Operacyjnego, który spotyka się co najmniej 1 raz w miesiącu. W 2018 roku posiedzenie Komitetu odbyło się 15 razy.
- Komitet Kredytowy, odbył 112 posiedzeń w tym w styczniu 4, lutym 9, marcu 9, kwietniu 12, maju 11, czerwcu 7, lipcu 9, sierpniu 8, wrześniu 5, październiku 14, listopadzie 9 i grudniu 15.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.
W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,

– wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Co do zasady raporty z ryzyk dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością miesięczną lub kwartalną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną.

Dodatkowo raporty z ryzyka kredytowego, ryzyka koncentracji kredytowej, ryzyka EKZH, ryzyka DEK, ryzyka płynności, ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego, ryzyka kapitałowego są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), z częstotliwością kwartalną.

Raporty z ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego z częstotliwością kwartalną.

III. FUNDUSZE WŁASNE

1. Budowa funduszy własnych

w zł

Lp.*	Pozycja	Kwota
1	Instrumenty kapitałowe	1 273 000,00
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody	48 892 722,81
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	**Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi**	**50 165 722,81**
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	8 931,24
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	523 446,97
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po	

	odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 15% (kwota ujemna)	
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
26	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	
	W tym: *20%* filtr dla niezrealizowanego zysku 1	
	W tym: *20%* filtr dla niezrealizowanego zysku 2	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	**Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I**	**532 378,21**
29	**Kapitał podstawowy Tier I**	**49 633 344,60**
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	1 343 452,05
36	**Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi**	**1 343 452,05**
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	**Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I**	
44	**Kapitał dodatkowy Tier I**	**1 343 452,05**

45	**Kapitał Tier I**	**50 976 796,65**
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	1 795 068,49
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	2 015 178,08
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	2 096 344,32
51	**Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi**	**5 906 590,90**
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
57	**Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II**	
58	**Kapitał Tier II**	**5 906 590,90**
59	**Łączny kapitał**	**56 883 387,55**
60	**Aktywa ważone ryzykiem razem**	**373 039 103,64**
61	**Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)**	**13,31 %**
62	**Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)**	**13,67 %**
63	**Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)**	**15,25 %**
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	4,875 %
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,875 %
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	8,435 %

72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

*) *numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji*

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

W związku z umieszczeniem przez EBA funduszu udziałowego na liście instrumentów spełniających kryteria dla funduszy CET I oraz odzwierciedleniem przepisu art. 10c ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych w statucie banku, udziały klientów banku stały się w pełni zgodne z przepisami rozporządzenia CRR i tym samym mogą być zaliczane do funduszy CET I. Bank wykazuje w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku. Udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku Bank zalicza do funduszy własnych po uzyskaniu zgody KNF. Wypłata udziałów zaliczonych do funduszy własnych wymaga zgody KNF.
Jednostkowa wartość udziału członkowskiego wynosi 500 zł.

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II

1	**Emitent**	**Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy**	**Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy**
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
3	Prawo lub prawa właściwe którym podlega instrument	Polskie	Polskie
	Ujmowanie w kapitale regulacyjnym		
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał dodatkowy Tier 1 (40 % wartości obligacji) Kapitału Tier II (pozostała część 60 % wartości obligacji)	Kapitał dodatkowy Tier 1 (40 % wartości obligacji) Kapitału Tier II (pozostała część 60 % wartości obligacji)
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	Na poziomie jednostkowym	Na poziomie jednostkowym
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje długoterminowe (seria A/2010)	Obligacje długoterminowe (seria B/2010)
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	1,96 mln zł (z tego 0,78mln zł w kapitale podstawowym Tier 1; 1,18 mln zł w kapitale Tier II)	1,4 mln zł (z tego 0,56 mln zł w kapitale podstawowym Tier 1; 0,84 mln zł w kapitale Tier II)
9	Wartość nominalna instrumentu	3 000 000,00 zł	2 000 000,00zł
9a	Cena emisyjna	1 000,00 zł	1 000,00 zł
9b	Cena wykupu	1 000,00 zł	1 000,00 zł
10	Klasyfikacja księgowa	Zobowiązanie - opcja wyceny według wartości godziwej	Zobowiązanie - opcja wyceny według wartości godziwej
11	Pierwotna data emisji	15-07-2010	29-12-2010
12	Wieczyste czy terminowe	terminowy	Terminowy
13	Pierwotny termin zapadalności	14-07-2025	29-12-2025
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca	Tak	Tak

	wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru		
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 14-07-2011 r.	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 29-12-2011 r.
16	Kolejne terminy wykupu jeżeli dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	Kupony/dywidendy		
17	Stała lub zmienna dywidenda/stały lub zmienny kupon	Zmienny kupon	Zmienny kupon
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR6M plus marża 3 p.p.; okresy odsetkowe wynoszą 6 m-y	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR6M plus marża 3 p.p.; okresy odsetkowe wynoszą 6 m-y
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacania dywidendy	Tak	Tak
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Częściowo uznaniowe	Częściowo uznaniowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Obowiązkowe	Obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia powodujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa cz opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne należy określić rodzaj instrumentu na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie

31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji roszczenia Obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.	W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji roszczenia Obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie	Nie
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

IV. WYMOGI KAPITAŁOWE

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.
Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.
Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
c) walutowego. w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.
Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych, o których mowa w ust. 3, oraz wymogów kapitałowych

na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.
Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na minimalnym poziomie 10%.
Na datę informacji relacja wynosiła 10,85%.

W 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31.12.2018 roku został wyznaczony metodą standardową, zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem oraz wartość wymogu kapitałowego w podziale na poszczególne klasy ekspozycji (tj., kwota stanowiącą 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej klasy ekspozycji), przedstawia poniższa tabela:

Kategoria	Wartość aktywów ważonych ryzykiem	Wymóg kapitałowy
	zł	zł
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 641 245,00	131 299,60
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	3 738 981,20	299 118,50
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 412 805,45	113 024,44
ekspozycje wobec instytucji	388 042,00	31 043,36
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	24 978 651,00	1 998 292,08
ekspozycje detaliczne	127 494 650,50	10 199 572,04
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	126 691 323,50	10 135 305,88
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	20 629 274,70	1 650 341,98
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	7 272 281,49	581 782,52
ekspozycje kapitałowe	11 517 727,80	921 418,22
pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
inne pozycje	7 371 022,00	589 681,76
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		**26 650 880,37**

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

Ryzyko	Regulacyjny wymóg kapitałowy
	zł
1) Ryzyko kredytowe	26 650 880,37
2) Ryzyko operacyjne	3 192 247,92
3) Ryzyko rynkowe	0,00
Razem	**29 843 128,29**

V. RYZYKO KREDYTOWE

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, dla których przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 tys. złotych.
Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z wewnętrzną procedurą, przy czym na ryzyko kredytowe wykorzystuje 25% utworzonej rezerwy.

2. Klasy ekspozycji kredytowych, w tym klasy istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące klasy/kategorie:

Klasa ekspozycji	Wartość	Czy klasa jest istotna
	zł	Tak/Nie
Wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	3 738 981,20	Nie

Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	24 978 651,00	Nie
Ekspozycje detaliczne	127 494 650,50	Tak
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	126 691 323,50	Tak
Których dotyczy niewykonanie zobowiązania	20 629 274,70	Nie

przy czym przyjmuje, że klasy ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych wyznaczają istotne klasy ekspozycji.

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące regiony geograficzne:

Region geograficzny	Wartość zł
Region 1 – Województwo Kujawsko - Pomorskie	433 328 039,02
Region 2 - Województwa ościenne	13 891 778,11
Region 3 - Pozostałe województwa	6 067 974,16

przy czym dla istotnych klas ekspozycji (wyznaczonych w pkt 2) podział na regiony przedstawia się następująco:

Region geograficzny	Wartość zł
Region 1 – Województwo Kujawsko - Pomorskie	433 328 039,02

Istotny region geograficzny stanowi region stanowiący przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

Branża	Wartość zł	Czy branża jest istotna Tak/Nie
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia społeczne	15 231 360,83	Nie
- budownictwo	19 060 639,89	Nie
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3 476 872,96	Nie
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	91 171,78	Nie
- pozostała działalność usługowa	2 347 386,81	Nie

- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	17 712 654,39	Nie
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3 711 643,97	Nie
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2 940 159,69	Nie
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7 485 371,11	Nie
- edukacja	584 783,48	Nie
- górnictwo i wydobywanie	4 181 906,39	Nie
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	45 718 943,40	Tak
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12 614 394,36	Nie
- przetwórstwo przemysłowe	29 655 208,79	Tak
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	195 509 204,20	Tak
- transport i gospodarka magazynowa	1 428 245,24	Nie
- informacja i komunikacja	261 462,06	Nie
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3 686 543,94	Nie
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4 177 030,54	Nie
- inne	0,00	Nie

przy czym, przyjmuje się jako istotne trzy największe ekspozycje branżowe

Dla istotnych klas ekspozycji (wyznaczonych w pkt 2) podział na branże przedstawia się następująco:

Branża	**Wartość zł**
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	195 509 204,20
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	45 718 943,40
- przetwórstwo przemysłowe	29 655 208,79

5. Struktura portfela kredytowego według terminów zapadalności

Podział portfela kredytowego według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

Termin zapadalności	**Wartość zł**
do 1 miesiąca	15 016 987,00
1 – 3 miesięcy	25 393 948,00

3 – 6 miesięcy	31 728 405,00
6 – 12 miesięcy	45 041 795,00
1 rok – 2 lat	61 542 157,00
2 lata – 5 lat	95 589 720,00
5 lat – 10 lat	87 388 411,00
10 lat – 20 lat	48 046 501,00
powyżej 20 lat	5 953 654,00
Razem	**415 701 578,00**

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych regionów geograficznych i branż

Bank przyjmuje, iż istotnym regionem geograficznym jest region, który stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych. Dla branż przyjęto jako istotne trzy największe ekspozycje branżowe.
Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla istotnych regionów geograficznych i branż przedstawia się następująco:

w zł

Rodzaj ekspozycji (netto)	Poniżej standardu	Wątpliwe	Stracone
Istotny region geograficzny			
1. Region 1 – Województwo Kujawsko – Pomorskie – udział 95,6%	4 091 581,42	5 584 123,60	2 407 035,69
Istotna branża			
1. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – udział 52,9%	1 715 086,30	50 164,06	28,50
2. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, wyłączając motocykle – udział 12,4%	392 987,33	2 114 220,81	288 509,17
3. Przetwórstwo przemysłowe – udział 8,0%	0,00	760 000,00	0,00
Wszystkie ekspozycje zagrożone			
- Regiony geograficzne	4 330 644,54	5 584 123,60	3 622 725,37
- Branże	4 178 497,43	5 575 873,07	2 975 536,73

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

Bank tworzy następujące rezerwy oraz odpisy aktualizujące z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości :

- rezerwy i odpisy aktualizujące na ekspozycje w sytuacji poniżej standardu w wysokości 20% wartości ekspozycji,
- rezerwy i odpisy aktualizujące na ekspozycje w sytuacji wątpliwej w wysokości 50% wartości ekspozycji,

- rezerwy i odpisy aktualizujące na ekspozycje w sytuacji straconej w wysokości 100% wartości ekspozycji.

Kwoty rezerw i odpisów aktualizujących utworzonych na poszczególne ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, które obejmuje saldo początkowe oraz saldo końcowe ekspozycji, zostały przedstawione w tabeli poniżej:

w zł

Kategoria	Saldo początkowe		Saldo końcowe	
	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki
Poniżej standardu	658 003,11	2 087,53	512 710,89	216,12
Wątpliwe	542 482,77	8 264,3	648 441,11	5 415,33
Stracone	3 643 056,14	2 269 076,87	4 674 785,49	2 415 934,97

W Banku występowały korekty wartości z tytułu nierozliczonej prowizji wchodzącej do rachunku ESP. Kwoty przedstawiające saldo początkowo oraz saldo końcowe korekt wartości z rozpoznaną utratą wartości zaprezentowano w tabeli poniżej:

w zł

Kategoria	Saldo początkowe	Saldo końcowe
	Korekty wartości	Korekty wartości
Poniżej standardu	22 463,19	38 720,06
Wątpliwe	9 261,82	25 039,12
Stracone	12 787,57	11 755,25

VI. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie:

1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania:

Rodzaj zabezpieczenia	Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych zł
Hipoteka na nieruchomości	8 206 189,01
Zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej	581 245,80
Gwarancja BGK	1 958 072,40

2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie technik ograniczania ryzyka kredytowego w postaci kaucji pieniężnych oraz gwarancji deminimis poprzez stosowanie wagi ryzyka 0%:

Rodzaj zabezpieczenia	Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa netto) dla których Bank stosuje technikę redukcji ryzyka kredytowego zł
Zabezpieczenia rzeczywiste	
kaucja pieniężna	2 367 710,00
Zabezpieczenia nierzeczywiste	
gwarancje BGK	18 617 492,00

VII. KORZYSTANIE Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ ECAI

Bank ma możliwość korzystania z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank zakłada możliwość korzystania z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące instytucje ECAI:

1) Fitch Ratings;
2) Moody'sInvestors Service;
3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank może uwzględnić tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.
Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas może uwzględnić te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;
Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	**Ocena wiarygodności kredytowej**		
	Fitch Ratings	**Moody'sInvestors Service**	**Standard and Poor's Ratings Services**
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

W 2018 roku Bank nie korzystał z ocen w/w instytucji.

VIII. RYZYKO RYNKOWE

Według stanu na datę sporządzania informacji, w zakresie ryzyka walutowego nie tworzono wymogu kapitałowego.

IX. RYZYKO OPERACYJNE

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego.

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 3 192 247,92 zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2018 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

Kategoria zdarzenia	Wartość straty
	zł
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	1 759,00
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	4 071,00
Razem	**5 830,00**

X. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE

Ekspozycje kapitałowe nabywane są przez Bank w celu osiągnięcia zysków kapitałowych. Zestawienie kapitałowych papierów wartościowych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj ekspozycji	Kwota zakupiona ze względu na: • zyski kapitałowe • zamiar strategiczny	Zasady wyceny
akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
akcje BPS S.A.	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały SGB Leasing Sp. z o.o. Poznań	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały KPK Sp. z o.o.	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały Concordia Polska TUW	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały SM „URSUS" Włocławek	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
Udziały SHU „SCh"	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały Spółdzielczy System Ochrony SGB	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

w zł

Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
akcje SGB-Banku S.A.	4 161 900,00	4 161 900,00
akcje BPS S.A.	5 900,00	5 900,00

udziały SGB Leasing Sp. z o.o. Poznań	2 736 742,32	2 736 742,32
udziały KPK Sp. z o.o.	200 000,00	200 000,00
udziały Concordia Polska TUW	4 800,00	4 800,00
udziały SM „URSUS" Włocławek	2 060,00	2 060,00
Udziały SHU „SCh"	211,98	211,98
udziały Spółdzielczy System Ochrony SGB	1 000,00	1 000,00

W 2018 r Bank nie realizował zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych.
Powyższe ekspozycje kapitałowe nie są przedmiotem obrotu giełdowego.

XI. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W PORTFELU NIEHANDLOWYM

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 0,33% sumy bilansowej.
Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o 4 862 471,78 zł.
Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o 631 584,87 zł.

XII. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ

Od 01 stycznia 2018 roku obowiązywała w Banku „Polityka wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym" wprowadzona uchwałą nr 78/2017 Rady Nadzorczej z dnia 29 grudnia 2017 roku. Przepisy obowiązującej Polityki dostosowane zostały do następujących przepisów prawa:

1) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach;
2) Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa na istotny wpływ na profil ryzyka instytucji.

Wprowadzając „Politykę wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym" dokonano oceny stanowisk, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku na podstawie kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych określonych w art. 3 i 4 Rozporządzenia delegowanego Komisji UE Nr 604/2014, kierując się zasadą proporcjonalności tj. dokonując oceny odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa Bank, rozmiaru jego działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Dokonana ocena wskazała, że osobami których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku są:

1) członkowie Rady Nadzorczej;
2) członkowie Zarządu.

Wobec członków Rady Nadzorczej Bank nie stosuje podziału wynagrodzenia na stałe i zmienne składniki.

Wprowadzając „Politykę wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym" Bank zastosował zasadę proporcjonalności, która zgodnie z pismem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 06 lipca 2017 roku pozwala bankom spółdzielczym na nie stosowanie okresu odroczenia wypłaty co najmniej 40% zmiennych składników wynagrodzeń.

Zgodnie z uchwałą nr 78/2017 Rady Nadzorczej z dnia 29 grudnia 2017 r. wprowadzającej „Politykę wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym" przyznanie zmiennych składników wynagrodzenia w roku 2018 dla każdego z członków Zarządu odbyło się po dokonaniu oceny efektów pracy za rok 2017 w oparciu o obowiązującą w roku 2017 „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w KDBS" przyjętą uchwałą nr 15/2012 Rady Nadzorczej KDBS Bank z dnia 29 czerwca 2012 r. i zmienioną uchwałą nr 26/2013 Rady Nadzorczej KDBS Bank z dnia 20 grudnia 2013 r.
Zgodnie z „Polityką zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w KDBS" członkom Zarządu regulaminowa premia roczna została przyznana na podstawie oceny efektów pracy członków Zarządu, przy zastosowaniu następujących kryteriów:

1) jakość portfela kredytowego – która mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym, odrębnie dla portfela kredytów udzielonych gospodarstwom domowym oraz udzielonych przedsiębiorstwom. Udział kredytów zagrożonych powinien być na poziomie nie wyższym niż średnie udziały w sektorze bankowym,
2) realizacja planu finansowego Banku - tj. osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie nie niższym niż 93% planowanego wyniku,
3) realizacja przyjętej Strategii Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego – otrzymanie pozytywnej oceny realizacji strategii Banku na podstawie oceny dokonanej przez Radę Nadzorczą.

Oceniając efekty pracy członków Zarządu Rada Nadzorcza uwzględniła okres trzyletni tj. lata 2015 - 2017 oraz brała pod uwagę zaangażowanie poszczególnych członków Zarządu w realizację powierzonych im zadań oraz szczególne osiągnięcia członków Zarządu w okresie podlegającym ocenie.

Wysokość regulaminowej premii rocznej członków Zarządu Banku ustalana jest w ramach funduszu premiowego dla członków Zarządu Banku, w wysokości łącznej 3% wyniku finansowego netto. Przy czym wysokość regulaminowej premii rocznej może wynieść nie więcej niż 25% wynagrodzenia zasadniczego osiągniętego przez daną osobę w roku podlegającym ocenie. Wypłata regulaminowej premii rocznej następuje w formie pieniężnej.

W wyniku pozytywnej weryfikacji spełnienia wszystkich kryteriów umożliwiających wypłatę wynagrodzenia zmiennego w oparciu o przepisy „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w KDBS" oraz postanowienia uchwały nr 78/2017 Rady Nadzorczej z dnia 29 grudnia 2017 r. wprowadzającej „Politykę wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Kujawsko – Dobrzyńskim

Banku Spółdzielczym", Rada Nadzorcza w dniu 23 czerwca 2018 r. podjęła decyzje o przyznaniu regulaminowej premii rocznej za 2017 rok oraz wypłacie rat odroczonych regulaminowej premii rocznej za lata 2015 – 2017.

Zbiorcze informacje o wypłaconych w 2018 roku wynagrodzeniach osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym:

w zł

Stanowiska kierownicze	Członkowie Zarządu
Ilość osób	3
Kwota wynagrodzenia ogółem (stanowiska kierownicze) w tym:	825 462,51
- składniki stałe	634 834,18
- składniki zmienne	190 628,33
Wskaźnik udziału stałych składników w wynagrodzeniu ogółem	76,91%
Wskaźnik udziału zmiennych składników w wynagrodzeniu ogółem	23,09%
Kwota przyznanych składników zmiennych za rok 2017	118 400,00
Kwota wypłaconych składników zmiennych za rok 2017	118 400,00
Kwota wypłaconych składników zmiennych za lata 2015 - 2016	72 228,33
Kwota przyznanych składników zmiennych za lata 2015 – 2017 pozostająca do wypłaty	0,00

XIII. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

1) zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
   - Wydział Rachunkowo – Finansowy -odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
   - Oddziały/ Filie Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
2) za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego Wydział Ryzyk Bankowych i Monitoringu Kredytów odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

W Banku został również powołany Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który pełni rolę doradczą w procesie zarządzania ryzykiem płynności, wtym:

1) opiniuje poziom limitów,
2) identyfikuje i zgłasza potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku,
3) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
4) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.
Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.
Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych

w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.
Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.
Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
3) zabezpieczanie płynności śródziennej dla Banków Spółdzielczych,
4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,
9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR), zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 17 ust. 2,
10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
11) przeprowadzanie „zagregowanych" testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.
Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.
Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum.

Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki w zł
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	20 900 000,00

Wielkość wskaźnika LCR przedstawia się następująco:

Nazwa	Wielkość	Obowiązujący poziom
Wskaźnik LCR	122,89%	80%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

w zł

Przedział płynności	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy
Luka bilansowa prosta	58 342 667,02	25 788 441,76	28 330 477,44
Luka bilansowa skumulowana	51 496 618,84	85 345 355,78	117 719 343,22
Luka prosta (z pozabilansem)	42 971 046,82	25 788 441,76	28 330 477,44
Luka skumulowana(z pozabilansem)	22 724 281,44	68 759 488,58	97 089 966,02

KDBS Bank może korzystać z pomocy finansowej z Banku Zrzeszającego w postaci kredytu w rachunku bieżącym oraz kredytu rewolwingowego.
Dodatkowo przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB pozwala na skorzystanie z pomocy finansowej z Funduszu Pomocowego. Spółdzielnia udziela pomocy na wniosek uczestnika. Zwrotna pomoc finansowa na zabezpieczenie płynności występuje w postaci pożyczki płynnościowej, której wysokość nie może przekroczyć 20% środków stanowiących Fundusz Pomocowy. Udzielenie pomocy przewyższającej 20% środków wymaga zgody Walnego Zgromadzenia Spółdzielni. Szczegółowe warunki korzystania z pomocy są zawarte w Umowie Spółdzielni z Uczestnikiem.

w zł

Rodzaj	Kwota	Warunki dostępu
Pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 419 984,33	w sytuacji awaryjnej
Lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	148 342 684,10	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:
- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przypływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,

- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwanie w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia";

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
   a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
   b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
   c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
   d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:
1) brak obciążeń,
2) wysoka jakość kredytowa,
3) łatwa zbywalność,
4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonegobufora płynności.
Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.
System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:
1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
5) poziomu aktywów nieobciążonych,
6) analizy wskaźników płynności,
7) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
8) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. DŹWIGNIA FINANSOWA

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

w zł

Lp.*	Pozycja	Kwota
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	634 723 083,26
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	20 234 873,40
7	Inne korekty	752 110,16

8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	655 710 066,82

*) *numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji*

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

w zł

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	634 723 083,26
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	- 523 446,97
3	**Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)**	**634 199 636,29**
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	45 651 800,23
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	- 25 416 926,83
19	**Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)**	**20 234 873,40**
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	49 642 275,84
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b	654 434 509,69
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	7,58 %

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

w zł

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	**Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych**	**642 724 773,00**

	z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłącznych) w tym:	
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	**642 724 773,00**
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	42 127 899,00
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	20 783 139,00
EU-7	Instytucje	154 813 432,00
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	153 495 099,00
EU-9	Ekspozycje detaliczne	199 198 785,00
EU-10	Przedsiębiorstwa	24 705 832,00
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	14 799 400,00
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	32 801 187,00

4. Informacje jakościowe

1	***Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej***	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	***Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni***	Poziom wskaźnika dźwigni na przestrzeni 2018 roku kształtował się, w ocenie Banku, na zadawalającym poziomie, w związku z powyższym Bank odstępuje od zamieszczania opisu czynników, mających wpływ na poziom niniejszego wskaźnika.

XV. KONTROLA WEWNĘTRZNA

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego
i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności.
Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.
Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).
Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych, raportowanie o tych nieprawidłowościach oraz jest odpowiedzialna za podejmowanie i koordynowanie weryfikacji zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych oraz podejmowanie działań naprawczych.
Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa
i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1) skuteczności i efektywności działania Banku,
2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

1) funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,

2) Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności, którego zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.
3) niezależna komórka audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym dyrektorzy/kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Wydział Ryzyk Bankowych i Monitoringu Kredytów, IOD –Samodzielne Stanowisko Inspektora Ochrony Danych oraz Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności lub osoba/organ wyznaczona przez Prezesa Zarządu. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązano cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągania określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub

krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.
Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.
Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.
Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, Samodzielnego stanowiskads. Zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz Samodzielne Stanowiska ds. Zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągania każdego
  z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych
  i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności Samodzielnemu Stanowisku ds. Zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki Samodzielne Stanowisko ds.Zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

XVI. AKTYWA OBCIĄŻONE/NIEOBCIĄŻONE

w zł

Aktywa					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	**Wartość godziwa aktywów obciążonych**	**Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń**	**Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń**
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku			**629 723 083,26**	
030	Instrumenty kapitałowe			16 043 850,46	16 043 850,46
040	Dłużne papiery wartościowe			31 345 651,16	31 345 651,16
120	Inne aktywa	5 000 000,00		582 333 581,64	
Zabezpieczenia otrzymane					
		Wartość godziwa		***Wartość godziwa***	

		obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	*zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia*
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank		
150	Instrumenty kapitałowe		
160	Dłużne papiery wartościowe		
230	Inne zabezpieczenia otrzymane		5 000 000,00
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS		

Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania

		Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	*Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS*
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	5 000 000,00	5 000 000,00

Załącznik nr 1 do
„Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Kujawsko - Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
według stanu na 31.12.2018 r."

Włocławek, 14.06.2019 r.

Oświadczenie
Zarządu Kujawsko - Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
dotyczące adekwatności ustaleń związanych z zarządzaniem ryzykiem

Zarząd Kujawsko - Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego według stanu na 31.12.2018 r." są adekwatne do stanu faktycznego i zgodne ze stosowanym systemem zarządzania ryzykiem oraz profilem i strategią przyjętą przez Bank.

Zarząd Banku:

1. Prezes Zarządu - .....

Prezes Zarządu
KDBS
Cezary Maciejewski

2. Wiceprezes Zarządu - .....

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Mirosław Gniady

3. Wiceprezes Zarządu - .....

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Małgorzata Matejkowska

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
ul. Żabia 6
87-800 WŁOCŁAWEK

.....
(pieczęć firmowa)

Załącznik nr 2 do
„Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Kujawsko - Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
według stanu na 31.12.2018 r."

Włocławek, 14.06.2019 r.

Oświadczenie
Zarządu Kujawsko - Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
dotyczące ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności

Zarząd Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego oświadcza, że profil ryzyka związanego ze strategią działalności Banku w 2018 roku był zgodny z przyjętą strategia zarządzania ryzykiem.
Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczenie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych, redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka. Przyjmuje się, że podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Bank w sposób ostrożnościowy podejmuje ryzyko, co oznacza, że stara się utrzymywać racjonalną równowagę pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
W celu dokonania pomiaru przyjętych założeń do procesu zarządzania ryzykiem, Bank przeprowadza analizę wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. W ten sposób oceniona zostaje realizacja ustalonego apetytu na ryzyko.

Na dzień 31.12.2018 r. Bank w ramach:

1. ryzyka kredytowego:
   - utrzymywał jakość portfela kredytowego na poziomie nie wyższym od 6% - udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym ukształtował się na poziomie 5,12%;
   - utrzymywał pokrycie rezerwami celowymi należności zagrożonych od sektora niefinansowego i instytucji samorządowych na poziomie 38,93% i wskaźnik ten kształtował się powyżej zalecanego przez SSO poziomu 30%;
   - utrzymywał udział portfela kredytowego w aktywach banku powiększonych o pozabilans na poziomie 58,9% i udział ten nie przekroczył zakładanego limitu w wysokości 80%;
   - nieznacząco angażował się w inwestycje finansowe, udział w aktywach ogółem na dzień 31.12.2018 r. wyniósł 6,3%;
2. ryzyka koncentracji:
   - bezwzględnie przestrzegał limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo bankowe;
   - angażował się w EKZH maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym – udział EKZH stanowi 62,2% portfela kredytowego;
   - utrzymywał udział zagrożonych EKZH na poziomie nie przekraczającym 6% portfela EKZH – udział wyniósł 5,74%;
   - angażował się w DEK na poziomie nie przekraczającym 10% portfela kredytowego – udział 4,4%;

- utrzymywał udział zagrożonych DEK na poziomie nie przekraczającym 6% - udział 0,26%;
- przestrzegał ustalonych limitów zaangażowań w poszczególne branże gospodarki, rodzaj zabezpieczenia i region geograficzny;

3. ryzyka operacyjnego – dążył do optymalizacji efektywności gospodarowania, poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstania. W analizowanym roku wszystkie incydenty miały akceptowalny poziom ryzyka;
4. ryzyka walutowego – utrzymywał domknięte indywidualne pozycje walutowe, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych. Według stanu na dzień 31.12.2018 r. całkowita pozycja walutowa stanowiła 0,09% funduszy własnych;
5. ryzyka płynności:
   - utrzymywał strukturę pasywów, tak aby głównym źródłem finansowania aktywów były depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
   - utrzymywał wskaźnika płynności na bezpiecznym poziomie, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych. Na przestrzeni 2018 roku nie odnotowano przypadku przekroczenia limitu wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR, Na dzień 31.12.2018 r. wskaźnik ukształtował się na poziomie 122,89%.;
   - zapewniał globalną wypłacalność Banku, oznaczającą posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie dodatnim;
   - utrzymywał płynnościową strukturę bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku;
   - utrzymywał nadwyżkę skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
6. ryzyka stopy procentowej - dążył do ograniczenia kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie do 2% sumy bilansowej. Na dzień 31.12.2018 r. pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku stanowiły 0,8% sumy bilansowej.
7. ryzyka kapitałowego:
   - utrzymywał współczynnik wypłacalności na poziomie nie niższym niż 13,875% - na koniec 2018 roku łączny współczynnik wypłacalności Banku wyniósł 15,25%;
   - utrzymywał obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na poziomie 73,73% (maksymalny limit obciążenia 80 %);
8. ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej – Bank zakładał utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3 %. Według danych na dzień 31.12.2018 r. wskaźnik dźwigni finansowej wynosił 7,58%.

W ocenie Banku poziom ryzyka na dzień 31.12.2018 r. był umiarkowany i zgodny z profilem ryzyka, a w szczególności z apetytem na ryzyko ustalonym przez Radę Nadzorczą Banku.

Wysokość łącznego wskaźnika wypłacalności potwierdza, że fundusze własne na dzień 31.12.2018 r. były adekwatne do ponoszonego przez Bank ryzyka.

Zarząd Banku:

1. Prezes Zarządu - .....

Prezes Zarządu
KDBS
Cezary Maciejewski

2. Wiceprezes Zarządu - .....

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Mirosław Gniady

3. Wiceprezes Zarządu - .....

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Małgorzata Matejkowska

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
ul. Żabia 6
87-800 WŁOCŁAWEK

.....
(pieczęć firmowa)